

Els 'altres' programes 'diferents'

Rafael Ribó, president d'IC, i Àngel Colom, secretari general d'ERC.

JORDI MORERA

L'any 1980 hi havia un partit que comptava molt a Catalunya. Era l'influent i respectat Partit Socialista Unificat de Catalunya. El PSUC es proclamava hereu indiscutible de la gran política d'unitat –Assemblea de Catalunya i *tutti quanti*– que tan important havia semblat durant el franquisme i l'albada de la transició. Presentaven com a candidat a les autonòmiques Josep Benet, el senador més votat a les primeres eleccions legislatives, 'el president de tots'. No era comunista, però tampoc no va funcionar. Al PSUC ja havien descobert, al 1977, que ser l'organització més poderosa de Catalunya no tenia res a veure amb guanyar unes eleccions.

L'etiqueta de comunisme era una llosa. La campanya antimarxista oberta del Foment de Treball Nacional va repartir almenys 500 milions de pesetes entre les opcions polítiques considerades per Alfred Molinas –president de Foment– “defensores del lliure mercat”, CiU sobretot. I la sempre especial relació orgànica PSUC-PCE recordava, més discretament, l'embolic ‘sucursalista’ del PSC (PSC-PSOE). No s'hi podia fer res. Eren realment comunistes. Dolents. Perquè pocs mesos abans de les eleccions, la guerra freda tornava a ser moda amb la invasió soviètica de l'Afganistan i reobria la ferida interna entre leninistes i eurocomunistes. Per tot plegat, tenien un programa de govern que no era més que una proposta de pacte: “Comunistes i so-

cialistes, junts al govern de la Generalitat, seran la garantia que l'Estatut servirà perquè les forces de progrés apliquin unitàriament un programa de reconstrucció del país, d'acord amb les necessitats dels treballadors i els sectors populars.” Un govern de progrés i quatre llocs comuns –moratòria nuclear, servei nacional de salut, xarxa única d'ensenyament, televisió catalana i democràtica, iniciativa popular– per a negociar-ho tot. No va caldre, llavors.

L'any 1992 el PSUC camina cap a la seva desaparició. Iniciativa per Catalunya, una federació d'esquerres plurals n'és el substitut electoral. Ja no es tracta de comunistes consensuadors. La retòrica ha canviat; s'ha obert el debat. El programa es torna precís en certes idees de govern –la proposta jove, per exemple– mentre es divaga sobre una política econòmica alternativa revelada com “un nou fil conductor (..) entre la reivindicació dels treballadors, la defensa dels drets del ciutadà i els de la col·lectivitat i l'autoproducció del sentit de les nostres vides”. L'existencialisme postmarxista cerca, ara, el vigor de les esquerres perdudes.

El mateix procés –amb unes quantes diferències, substancials– que segueix Esquerra Republicana de Catalunya. El partit que, a les primeres eleccions autonòmiques, va aplegar 238.245 vots, perquè es trobava a mig camí de la memòria històrica i de la voluntat ruptu-

rista, de les dretes i les esquerres, del federalista radical i del separatista sentimental. Una cadena de casualitats unida per un programa que acontentava tothom: al petit industrial, li proposava de crear l'Institut de l'Empresa Industrial Petita i Mitjana, al català *de raça* “control·lar el flux migratori d'arreu de l'estat espanyol” i a l'ex-rabassaire, “el restabliment de la Caixa Central de Crèdit Agrícola”. En la barreja, hi havia conclusions força xocants: les autopistes, pel seu “cost elevat (...) hauran de ser de peatge”.

Ara, en canvi, ERC pretén “acabar la política especulativa de peatges”. Una precisió secundària, cert. Tot ha canviat molt ràpid. Àngel Colom –secretari general i líder, omnipotent i omnipresent, del partit– ha reforçat la línia independentista d'ERC convertint-la en l'única força parlamentària que presenta, en aquestes eleccions, un programa de govern que planteja “un punt de partida per a començar a adequar les nostres estructures polítiques i socials per a la configuració d'un estat català”. Amb aquestes cent cinquanta-sis pàgines de postulats positius, ‘mullades’ sectorials, plans nacionals i resum de tasca legislativa, ERC no governarà Catalunya. Ningú no llegeix els programes electorals, però fer-los *diferents* predisposa, almenys, a fullejar-los.

O. M.